

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Սողոմոն Տարոնցի

Վարդան Մամիկոնեան, Աւարայրեան մարտիկ Դու մեծասիրտ հերոս, դու այր քաջաբազուկ, Որ վառեցիր արեան վառ վարդերով կիզուն՝ Ափերը Տղմուտի:

Քեզ երգեց Եղիշեն հրահեղեղ սրտի Տարերային թափով - այնքա՛ն քաղցրախօսուն Դուն ըմբօստ ձեռքն եղար ոգիին, հսկայազուն Իմ հայ ժողովուրդի:

Ահա՛ սաղաւարտով պայծառ պղնձակերտ, Ձեռքիդ՝ սուր եւ գլխուդ՝ փառքի պսակ, Կ'երթաս բախուելու խաւար Յազկերտի հետ:

Սակայն կրկին կանգուն, կրկին հսկահասակ, Յաւերժութեան դաշտով - դէպի արեգնածին Մեր գալիքը կը վարես արդար քու այրուծին:

Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ

451 թուականի գարնան, պարսկական բանակը իր 300.000 զինուորներով մտաւ Հայաստանի Փայտակարան գաւառը: Պարսիկ հրամանատարը՝ Մուշկան, դիրք բռնեց Աւարայրի դաշտին մէջ Տղմուտ գետին եզերքը:

Քաջն Վարդան լաւ զինած էր իր բանակը: Ան խրախուսեց իր զօրքը: Բոլորին մէջ կը տիրեր ոգեւորութիւն մը, հոգիները բորբոքած էին հայրենիքի եւ կրօնքի պաշտպանութեան սուրբ գործին նուիրուելու ջերմեանդութեամբ:

Հայոց բանակին թիւն էր 66000, զոր Վարդան բաժնեց երեք խումբերու:

Ճակատամարտը տեղի ունեցաւ 21 Մայիս 451 թուականին, հոգեգալստեան նախօրեակին:

Հայկական բանակը հերոսաբար կատարեց իր պարտականութիւնը եւ կռուեցաւ մինչեւ մահ: Վարդան Մամիկոնեան ուրջ հայ զօրավարներով եւ հայ բանակի աւելի քան երրորդ մասով ինկաւ պատերազմի դաշտին վրայ:

Մենք՝ հայերս, շարունակ ամէն տարի կը տօնենք այս ճակատամարտին եւ Աւարայրի հերոսներուն յիշատակը, որ միշտ ուժ ներշնչած է մեզի փորձութեան եւ սուգի ժամանակ: Այս պատերազմը կը խորհրդանշէ ճգմուած՝ բայց ոչ վերջնականօրէն պարտուած ժողովուրդի մը կամքն ու յոյսերը:

Պարսիկները թէեւ յաղթական էին, բայց մեծապէս ցնցուած՝ ստիպուեցան կանգ առնել, իրենց կորուստները դարմանելու համար: Անոնք հրաժարեցան Հայաստանը կրակապաշտ դարձնելու ծրագիրէն:

ԲՈՒՆ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ

Բարեկենդան կը նշանակէ բարի կենդանութիւն: Ուրախութեան ու զուարճութեան օր:

Բուն Բարեկենդանի օրը Մեծ Պահքին նախորդող կիրակին է:

Բարեկենդանը այնքան սիրուած, ժողովրդային սպասուած տօն է, որ հայ ազգին կողմէ ան կ'ընկալուի որպէս երջանկաբեր, ճոխ խրախճանքներով ու առատ ուտելիքներով վայելելու տօն: Նաեւ պարելու, խաղալու, թատերախաղերու, այցելութիւններու եւ ուրախութեան շրջան:

Այս սովորութիւնը սկսած է միջին դարերուն: Բարեկենդանին մարդիկ իրաւունք կ'ունենան ծափուելու՝ ծածկելով իրենց դէմքը, որպէսզի ոչ մէկը զիրենք ճանչնար:

Ժամանակին՝ այդ օրը փոքրիկները չափահասներու կը վերածուէին, իսկ ծառաները՝ տերերու: Դերերը շրջուած էին:

Այդ օրը բոլոր ծայրայեղութիւնները արտօնուած էին, որովհետեւ անոնց պիտի յաջորդէին Մեծ պահքի քառասուն օրերը: Այդ քառասուն օրերուն ընթացքին, վերջիվերջով Յիսուսի անապատին մէջ անցուցած աղօթքի եւ պահքի քառասուն օրերը, քրիստոնէաները պահք կը պահեն:

«ՇՆՈՐՀԱՄՈՐ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆ ԲԱՐՈՎ ՀԱՍՆԻՔ ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ»:

ԹԻՒԵ ՊԱՏՐԱՍՏԵՅ՝ ՄԱՐՈՒՄԻ ԱՇԽԵՆԻ-ՇԱՀՐԵՆԻ, ՆԿԱՐԱՍԱՐՈՒՅ՝ ՈՒՅՅՈՒ ԲԵՐՈՇԵՆՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՏԵՂԻ Կ՝ՈՒՆԵՆԱՆ ՋՐՅԵՂԵՂՆԵՐԸ

Ջրհեղեղի առաջին պատճառը կը համարուի կարճ ժամանակամիջոցի մը մեջ տեղատարափ եւ գորաւոր անձրեւ տեղալը, կամ ալ այն անձրեւը, որ օրերու կամ նոյնիսկ շաբաթներու ընթացքին շարունակ խաղաղ կամ միջակ աստիճանով կը տեղայ:

Երկրորդ պատճառը կրնանք սեպել գետերու յորդումը: Այս մէկը կը պատահի երբ ջուրին մակարդակը կը բարձրանայ այն աստիճան, որ կը սկսի յորդիլ գետին երկու կողմերը՝ դէպի ցամաք: Ջրհեղեղի այս տեսակը կը պատահի, երբ ջուրը սովորականէն անելի կը կուտակուի գետին գագաթը (այն տեղը ուր ջուրը կը բխի թափելու գետին մէջ), եւ որովհետեւ ջուրը կը հոսի դէպի վար, ան յանկարծակիօրէն մեծ քանակով կը հասնի, ուստի՝ գետին մակարդակը կը բարձրանայ: Այսպիսով՝ տեղի կ'ունենայ ջրհեղեղը:

Իսկ երրորդ պատճառը՝ եգերային շրջաններ փչող գորաւոր քամիներն ու փոթորիկներն են, որոնք ուժգնութեամբ ծովին ջուրը կը տեղափոխեն, բերելով զայն դէպի ցամաքամաս:

Գունաւորէ՛ հետեւեալ պատկերը:

Կրնա՞ս երկու պատկերներուն միջեւ վեց տարբերութիւններ գտնել:

ԿԱՅԻՆ ԵՂԲԱՅՐ

Յովհաննես Թումանյան

Մարդ մը ճամբորդեց հեռու երկիր մը: Գիւղ մը հասաւ: Տեսաւ, որ այդ գիւղի մարդիկը ձեռքով փայտ կը կտրեն:

- Եղբայր,- ըսաւ,- ինչո՞ւ ձեռքով փայտ կը կտրէք, կացին չունի՞ք:

- Կացինը ի՞նչ է,- հարցուցին գիւղացիները:

Մարդը իր կացինը հանեց մէջքէն, շարդեց փայտ մը, մանրեց, դարձուց միւս կողմ: Գիւղացիները այս որ տեսան, վազեցին գիւղին մէջ եւ ձայն տուին իրար.

- Տո՛, եկէ՛ք, տեսէ՛ք կացին եղբայրը ինչ ըրաւ:

Գիւղացիները հաւաքուեցան կացինին տիրոջ շուրջ, խնդրեցին, աղաչեցին, անոր փոխարէն ալ շատ ապրանք տուին ու կացինը ձեռքէն առին:

Կացինը առին, որ հերթով կտրեն իրենց փայտը:

Առաջին օրը հողատերը առաւ: Հագիւ կացինով հարուածեց, ոտքը կտրեց: Գոռալով վազեց դէպի եւ ըսաւ.

- Տո՛, եկէ՛ք, եկէ՛ք, կացին եղբայրը զայրացեր է, ան ոտքս կտրեց:

Գիւղացիները եկան, հաւաքուեցան, փայտերը առին ու սկսան կացինը հարուածել: Ծեծեցին, տեսան՝ բան չփոխուեցաւ, ուստի՝ փայտերը նետեցին վրան եւ կրակ ու բոցի մէջ այրեցին:

Բոցը բարձրացաւ, չորս կողմը բռնեց: Երբ կրակը խամրեցաւ, եկան նայեցան, տեսան՝ որ կացինը կարմրեր է:

- Վա՛յ, տղա՛ք, կացին եղբայրը բարկացեր է, տեսէք ինչպէ՛ս կարմրեր է, ուր որ ալ ըլլայ, մեր գլխուն փորձանք մը կը բերէ: Ի՞նչ ընենք: Մտածեցին, մտածեցին ու վճռեցին՝ որ տանին եւ բանտ նետեն զայն:

Տարին նետեցին հողատիրոջ մարագը (ապրանքի մթերանոց): Կարմրած կացինը նետեցին ու յանկարծ ամբողջ մարագը կրակ առաւ եւ բոցը երկինք բարձրացաւ:

Գիւղացիները սարսափած վազեցին տիրոջ ետեւէն. «Ե՛կ, Աստուծոյ սիրոյն, կացին եղբոր խօսք հասկցու՛ր»:

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ո՞Վ Է ԵՐԳԱՅԱՆԸ (ՆՈՒԱԳԱՅԱՐԴԱՐ):

Ժամանակին՝ երգահան կ'անուանեին այն մարդիկը, որոնք երաժշտական որել է նոր գործ կը ստեղծեին: Այսինքն՝ երգահանը կամ նուագայարդարը այն մարդն է, որ երաժշտութիւն կը յօրինէ: Երաժշտութիւն գրելը դարերու ընթացքին որոշ մարդոց համար դարձած է մասնագիտութիւն, սակայն անոր տիրապետելու համար անհրաժեշտ է անդադար սորվիլ մասնագիտական երաժշտանոցի մէջ: Անհրաժեշտ է նաեւ մէկ յատկանիշ եւս, որն է՝ տաղանդը:

10 ՅԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՓԱՍՏ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ:

1. Երաժշտութիւն լսելը այն փոքրաթիւ գործողութիւններէն է, որուն ընթացքին մեր ուղեղին բոլոր մասերը կ'աշխատին:
2. Երաժշտութիւն լսելու ատեն մեր սիրտը կը սկսի մեր լսած երաժշտութեան կշռոյթին համաձայն բաբախել:
3. Կը պատահի, չէ՞, որ ամբողջ օրը մէկ երգ անընդհատ կը դառնայ մեր ուղեղին մէջ եւ չենք կրնար անիկա դուրս բերել մեր գլուխէն: Այս երեւոյթը ճանչցուած է «երաժշտական որդ» անունով:
4. Rock եւ Pop երաժշտութիւն լսելու ատեն, մեր ֆիզիքական դիմադրութիւնը կրնայ աճիլ 15% տոկոսով:
5. Երաժշտութիւնը կրնայ մեզ օգնել մեր մտքի կարողութիւնը բարելաւելու, նկատելիօրէն կը զարգացնէ մեր ուղեղին այն մասը, որ պատասխանատու է մեր շարժումներուն:
6. Լսուած երաժշտութիւնը եւ յիշողութիւնները կը պահուին ուղեղի մը տարբեր հատուածներուն մէջ, այս է պատճառը, որ Ալզրհիմայր (մոռացութեան հիւանդութիւն) ունեցող մարդիկ, երբեմն կը յիշեն անցեալէն եղանակներ:
7. Որել է երաժշտական գործիքի մը տիրապետելը կրնայ բարելաւել մեր հաղորդակցութիւնները:
8. Երաժշտութեան տակ նոյնիսկ ծաղիկները աւելի արագ կ'աճին:
9. Այն տեսակի երաժշտութիւնը, որ կը սիրենք 20 տարեկանին, սովորաբար այն տեսակն է, որ միշտ կը նախընտրենք մեր կեանքին ընթացքին:
10. Մանուկները աւելի արագ կը սկսին ըմբռնել յուզիչ երաժշտութեան տիպութիւնը, քան՝ բառերուն իմաստը:

